

Instytucje nieformalne, konkurencyjność wyborów i wyniki gospodarcze - streszczenie

1. Cel prowadzonych badań/hipoteza badawcza

Proponowany projekt służyć ma udzieleniu przynajmniej częściowej odpowiedzi na pytanie o wpływ, jaki instytucje nieformalne (rozumiane jako powszechnie obowiązujące normy społeczne, utarte wzorce postępowania) mogą wywierać na uczestnictwo w wyborach, poziom konkurencyjności sceny politycznej oraz na obserwowane wyniki gospodarcze, w tym na rozkład zasobów gospodarczych. Planowane badanie przyglądać się będzie tym zależnościom na przykładzie Polski lokalnej w okresie transformacji ustrojowej. Analiza znaczenia instytucji nieformalnych skupiać się będzie przede wszystkim na procesach sekularyzacji, przejawiających się między innymi zmniejszonym uczestnictwem społeczeństwa w życiu religijnym. Biorąc pod uwagę fakt, iż bardzo wiele norm społecznych czy wzorców zachowań wywodzi się z religii, zmiany postaw religijnych, które obserwowaliśmy w okresie transformacji mogą posłużyć za przybliżenie różnic istniejących pomiędzy gminami gdy chodzi o obowiązujące tam instytucje nieformalne.

W trakcie prowadzonych prac weryfikacji poddane zostaną następujące hipotezy badawcze: a) w gminach, gdzie w okresie transformacji proces sekularyzacji był silniejszy, uczestnictwo obywateli w wyborach lokalnych jest obecnie mniejsze; b) w gminach, gdzie w okresie transformacji proces sekularyzacji był silniejszy, konkurencja polityczna jest obecnie mniejsza; c) w gminach, gdzie w okresie transformacji proces sekularyzacji był silniejszy, rozkład zasobów gospodarczych jest obecnie bardziej nierówny.

2. Zastosowana metoda badawcza

Prowadzone badanie osadzone będzie przede wszystkim w teoriach ekonomii politycznej. Teorie te pozwalają z jednej strony twierdzić, iż instytucje nieformalne oraz zachodzące w nich zmiany mogą w istotnym stopniu przekładać się na zachowania wyborcze obywateli, sposób sprawowania władzy i rozkład zasobów politycznych. Z drugiej strony natomiast, teorie te skłaniają do budowania powiązań pomiędzy instytucjami nieformalnymi a wynikami gospodarczymi oraz podziałem zasobów, które są kluczowe z punktu widzenia prowadzenia procesów produkcyjnych. W celu lepszego zrozumienia przyczyn oraz potencjalnych konsekwencji procesu sekularyzacji, proponowany projekt czerpać będzie również z dorobku socjologów i politologów.

Postulowane w hipotezach badawczych zależności badane będą za pomocą analizy ekonometrycznej. W tym celu wykorzystane zostaną przede wszystkim techniki panelowe. Dane obrazujące zmiany w postawach religijnych Polaków pochodzić będą z Instytutu Statystyki Kościoła Katolickiego. Dane ilustrujące zachowania wyborcze obywateli oraz stopień konkurencyjności lokalnej sceny politycznej pochodzić będą z Państwowej Komisji Wyborczej. Dane na temat rozmaitych charakterystyk społeczno-gospodarczych na poziomie gminy pochodzić będą z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Rozkład zasobów gospodarczych odnosić się będzie do rozkładu ziemi rolniczej a mierzony będzie na podstawie danych publikowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz GUS.

3. Wpływ spodziewanych wyników na rozwój nauki

Proponowany projekt wpisuje się w szerszy nurt badań poświęconych znaczeniu instytucji dla wyników gospodarczych. Koncentrując się na jak dotąd stosunkowo słabo rozpoznanej kwestii powiązań pomiędzy instytucjami nieformalnymi, uczestnictwem w wyborach, konkurencyjnością sceny politycznej i wynikami gospodarczymi planowane badanie będzie starało się uzupełnić dotychczasową dyskusję o nowe wątki, które jak dotąd nie były przedmiotem szerszego zainteresowania. W ten sposób planowane badanie powinno przyczynić się do lepszego rozumienia złożonych interakcji między nieformalnymi regułami kształtującymi zachowania jednostek a światem polityki i ewentualnych konsekwencji, jakie interakcje te mogą mieć dla wyników gospodarczych. Proponowany projekt wypełni również, przynajmniej w części, istotną lukę w polskiej literaturze ekonomicznej, która wpływowi instytucji nieformalnych, a zwłaszcza wpływowi postaw religijnych, na wyniki gospodarcze i rozkład władzy politycznej nie poświęcała jak dotąd zbyt wiele miejsca.